

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Мікроекономіка Обов'язковий
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	073 Менеджмент
Назва освітньої програми	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання Семестр	2025-2026 н.р. 1 семестр
Викладач	Намлієва Наталя Василівна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/namliyeva-nataliya-vasylivna/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380674507103 Namliyeva_Natalya@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3253

Анотація до освітнього компонента

Обов'язкова дисципліна «Мікроекономіка» спрямована на вивчення теоретичних і практичних засад функціонування окремих економічних суб'єктів – споживачів, фірм, галузей і ринків, формування економічного мислення та розуміння механізмів прийняття рішень в умовах обмежених ресурсів. Дисципліна розкриває сутність мікроекономічних процесів, закономірності формування попиту і пропозиції, поведінки споживачів і виробників, механізми ціноутворення та ринкової рівноваги.

Курс охоплює питання теорії споживчого вибору, виробничої діяльності фірми, формування витрат, доходів і прибутку, а також особливості функціонування різних типів ринкових структур – досконалої та недосконалої конкуренції. Мікроекономіка орієнтована на формування здатності аналізувати поведінку економічних агентів, оцінювати ефективність ринкових механізмів і приймати обґрунтовані економічні рішення.

Навчальний матеріал дисципліни викладається у тематичних модулях, що послідовно розкривають основні аспекти сучасної мікроекономічної теорії та практики.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою вивчення дисципліни «Мікроекономіка» є формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навичок щодо аналізу поведінки економічних суб'єктів (споживачів і виробників), механізмів функціонування ринків та прийняття обґрунтованих економічних рішень в умовах обмежених ресурсів.

Завданням вивчення дисципліни «Мікроекономіка» є: ознайомлення з теоретичними основами мікроекономічної науки; вивчення закономірностей формування попиту і пропозиції та механізмів ринкової рівноваги; аналіз поведінки споживача та теорії виробництва; дослідження витрат, доходів і прибутку фірми; вивчення особливостей функціонування різних типів ринкових структур (досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція); оцінювання ефективності використання ресурсів і ролі держави у регулюванні ринків.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку аналітичного мислення, здатності оцінювати ринкові процеси та приймати раціональні економічні рішення.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК5.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10.** Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК11.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

- СК1.** Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК3.** Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання

ПР03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. вирішення проблем
2. управління часом
3. винахідливість
4. відкритість до критики
5. комунікативні навички

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	30	44	106	-	180/6 кр
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	10	8	162	-	180/6 кр.

Підсумковий контроль – залік

Політика освітнього компонента

Під час вивчення дисципліни «Мікроекономіка» заохочується активна участь здобувачів у виконанні практично орієнтованих завдань, спрямованих на формування аналітичних і економічних компетентностей. Це сприяє розвитку навичок аналізу ринкових процесів, поведінки споживачів і виробників, оцінювання ефективності використання ресурсів та прийняття обґрунтованих економічних рішень.

Освітній процес ґрунтується на студентоцентрованому підході, що передбачає активну взаємодію викладача і здобувача, розвиток самостійності, критичного мислення та аналітичних здібностей.

Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням рівня пізнавальної активності, здатності застосовувати теоретичні знання на практиці та глибини опанування змісту дисципліни.

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Усі виконані роботи мають відображати самостійні управлінські чи аналітичні рішення, авторські висновки та власні ідеї здобувачів. Порушення принципів академічної доброчесності може проявлятися у відсутності посилань на використані джерела, фабрикуванні або підробці даних, списуванні (зокрема із використанням електронних засобів), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких випадків є підставою для незарахування роботи. У разі встановлення факту плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати завдання.

Під час виконання індивідуальних і групових завдань недопустиме порушення академічної доброчесності: використовуючи інтернет-ресурси чи інші джерела інформації, здобувач обов'язково зазначає їх у списку використаних джерел або посиланнями в тексті.

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>. (<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>)

Результати навчання, здобуті в межах неформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх положень закладу вищої освіти.

Під час дії воєнного стану освітній процес здійснюється у синхронному та асинхронному форматах із обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Змістовий модуль 1. Аналіз основних ринків економіки									
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	2	2	6	10	-	-	10	10	1; 3; 5
Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції	2	2	6	10	-	-	12	12	2; 3; 5
Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції	2	2	6	10	-	-	10	10	1; 3; 5
Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	2	2	8	12	-	-	10	10	2; 3; 5
Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача	2	2	8	12	-	-	12	12	2; 3; 5
Тема 6. Моделювання поведінки споживача	2	2	8	12	-	-	12	12	1-5
Змістовий модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави									
Тема 7. Мікроекономічна модель фірми	2	4	8	14	-	-	12	12	1-5
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	2	4	8	14	-	-	12	12	1-5
Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток	2	4	8	14	-	-	12	12	2; 4; 5
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	2	4	8	14	2	2	12	16	2; 3; 5
Тема 11. Монопольний ринок	2	4	8	14	2	2	12	16	2; 4; 5
Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія	2	4	8	14	2	2	12	16	1; 3; 5
Тема 13. Ринок факторів виробництва	2	4	8	14	2	2	12	16	2; 4; 5
Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства	4	4	8	16	2	-	12	14	1; 3; 5
Усього	30	44	106	180	10	8	162	180	

Програма освітнього компонента
Змістовий модуль 1. Аналіз основних ринків економіки

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як розділ економічної теорії, її взаємозв'язок з макроекономікою. Етапи розвитку мікроекономіки як науки. Предмет мікроекономіки, її суб'єкти та об'єкти. Основні поняття та припущення. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень. Позитивна та нормативна мікроекономіка.

Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції

Основи аналізу попиту. Попит і закон попиту. Крива або графік попиту. Нецінові фактори зміни в попиті. Основи аналізу пропозиції. Пропозиція і закон пропозиції. Крива або графік пропозиції. Нецінові фактори зміни в пропозиції. Суть цінової еластичності попиту та пропозиції, конкретні форми її вираження. Дугова еластичність попиту і пропозиції: суть, типи, формула визначення. Точкова еластичність попиту і пропозиції. Можливість різних варіантів розміщення характерних точок на кривих попиту і пропозиції та визначення їх еластичності. Еластичність попиту і загальний дохід. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Практичне застосування теорії еластичності.

Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції

Ринкова рівновага Ринкові криві попиту і пропозиції як основа для визначення рівноважної ціни. Ціна рівноваги або ринкова ціна: причини формування та суть. Надлишки та дефіцити. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції. Сталість ринкової рівноваги. Рента (вигода) споживача і виробника від механізму ринкового ціноутворення. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки. Законодавче встановлення максимальної ціни. Встановлення законодавством мінімальної ціни. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.

Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача

Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем. Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження. Рівновага споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача. Поняття попиту на благо. Моделювання поведінки споживача, який прагне раціоналізувати свій вибір з урахуванням спадної граничної корисності блага: визначення індивідуального попиту на благо.

Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача

Теорія споживчого вибору та вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепції кривих байдужості. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Властивості кривих байдужості. Карта байдужості. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення. Наслідок динаміки норми заміщення у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна пряма: рівняння і графічна побудова. Властивості бюджетної прямої. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні. Графічний вираз споживчої рівноваги. Різні випадки досягнення рівноваги: “внутрішня” і “кутова” рівновага.

Тема 6. Моделювання поведінки споживача

Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Побудова кривої “дохід-споживання”. Криві Енгеля. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінних змін. Побудова кривої “ціна – споживання”. Індивідуальний та ринковий попит. Споживчий надлишок. Ефект доходу і заміщення як альтернативне пояснення для оберненої пропорційності кривої попиту. Загальний ефект від зміни ціни. Визначення ефекту заміщення і ефекту доходу у загальному ефекті від зміни ціни. Парадокс Гіффена.

Змістовий модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави

Тема 7. Мікроекономічна модель фірми

Фірма, як суб'єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий. Процес виробництва. Ресурси і випуск.

Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Сукупний, середній і граничний продукт і їх графічне зображення. Закон спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості. Карта ізоквант. Гранична норма технологічного заміщення. Можливі конфігурації ізоквант. Ізокоста та її властивості. Карта ізокоста. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в тривалому періоді. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефект.

Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток

Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Загальні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді. Суть доходу та його види. Середній дохід. Загальний дохід. Граничний дохід. Поняття прибутку. Економічний, бухгалтерський та нормальний прибуток. Максимізація прибутку: два підходи.

Тема 10. Ринок досконалої конкуренції

Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу і валових витрат. Принцип порівняння граничного доходу і граничних витрат. Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді. Довготермінова рівновага фірми. Зміна довготермінової рівноваги на фірмі і в галузі. Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.

Тема 11. Монопольний ринок

Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії. Попит на продукт монопольного виробника. Валовий дохід і граничний дохід в умовах чистої монополії. Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва. Короткотерміновий період: максимізація прибутку чи мінімізація збитків. Максимізація прибутку в довготерміновому періоді. Цінова дискримінація та її наслідки. Економічні наслідки монополії (ефективність використання ресурсів, монополія і науково-технічний прогрес, монополія і розподіл доходу).

Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія

Визначення монополістичної конкуренції та її основні ознаки. Диференціація продукту. Нецінова конкуренція. Роль реклами в неціновій конкуренції. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції. Наслідки монополістичної конкуренції. Олігополія:

суть та основні ознаки. Цінові моделі олігополії. Економічна ефективність олігополії.

Тема 13. Ринок факторів виробництва

Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси. Особливості формування попиту на економічні ресурси. Попит на ресурси згідно теорії граничного продукту. Еластичність попиту на ресурс. Зміни в попиті на ресурс. Оптимальне поєднання ресурсів. Правило мінімізації витрат. Правило максимізації прибутку. Ціноутворення на фактори виробництва. Ринок праці: попит і пропозиція праці. Особливості ціноутворення на досконалому і недосконалому ринках праці. Ринки капіталу. Інвестиційні рішення. Фактор часу в аналізі капіталу. Дисконтована вартість та її обчислення. Відсоток. Ринок землі. Земельна рента та ціна землі.

Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства

Часткова та загальна рівновага. Аналіз загальної рівноваги. Ефект зворотнього зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса. Теорія добробуту та Парето-ефективність. Три умови ефективності (оптимальності): ефективність споживання (обміну); ефективність виробництва; загальна (одночасна) ефективність виробництва і споживання. Досконала конкуренція та економічна ефективність. Ефективність та справедливість. Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання. Відхилення та невдачі ринку. Переливи (екстерналії). Витрати переливу (негативні екстерналії). Вигоди переливу (позитивні екстерналії). Шляхи корекції екстерналій. Суспільні та приватні витрати. Теорема Коуза. Засоби державного регулювання. Ділове співробітництво між людьми. Юридичне розв'язання проблеми – позов на відшкодування збитків. Суспільні блага і послуги. Індивідуальні, суспільні та квазісуспільні блага. Ефективна кількість суспільних благ. Забезпеченість суспільними благами.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Окреслити проблемні аспекти функціонування ринків (товарів, послуг, праці, ресурсів) та визначити їхній вплив на поведінку споживачів і виробників, рівень цін, обсяги виробництва та ефективність розподілу ресурсів.
2	Підготувати тези доповіді щодо актуальних підходів, методів або інструментів мікроекономічного аналізу (еластичність попиту і пропозиції, споживчий вибір, оптимізація виробництва, ціноутворення, теорія ринку та конкуренції тощо).
3	Підготувати проект або відеопрезентацію, присвячену сучасним мікроекономічним процесам: аналізу ринкової рівноваги, поведінки споживачів, рішень фірми щодо обсягів виробництва й ціни, впливу конкуренції та монополізації на ринок.
4	За обраною темою розробити схеми або таблиці, що відображають сутність мікроекономічних процесів: модель попиту і пропозиції, етапи споживчого вибору, структуру витрат і доходів фірми, порівняння ринкових структур або механізм формування рівноважної ціни.

Схема курсу (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	1. У чому полягають практичні обмеження застосування мікроекономічних моделей у реальній економіці? 2. Які приклади мікроекономічних рішень можна спостерігати у повсякденній діяльності підприємств?
Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції	1. Як сучасні цифрові технології впливають на формування попиту на ринку? 2. Проаналізувати приклади нецінових факторів, що змінювали попит або пропозицію в

	останні роки.
Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції	1. Які механізми державного втручання можуть змінювати ринкову рівновагу? 2. Навести приклади ринків, де рівновага є нестабільною, та пояснити причини.
Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	1. Як психологічні фактори впливають на раціональність споживчого вибору? 2. Проаналізувати приклади ірраціональної поведінки споживачів на сучасних ринках.
Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача	1. Як зміна способу життя впливає на структуру споживчих переваг? 2. Проаналізувати роль брендів у формуванні споживчих уподобань.
Тема 6. Моделювання поведінки споживача	1. Які обмеження мають класичні моделі поведінки споживача в умовах цифрової економіки? 2. Навести приклади впливу реклами на зміну споживчих рішень.
Тема 7. Мікроекономічна модель фірми	1. Як змінюються цілі підприємства залежно від стадії його розвитку? 2. Проаналізувати приклади соціально відповідальної поведінки сучасних фірм.
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	1. Як автоматизація виробництва впливає на вибір факторів виробництва? 2. Які ризики виникають при зміні структури виробничих ресурсів?
Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток	1. Які сучасні підходи використовуються підприємствами для зниження витрат? 2. Проаналізувати вплив зовнішніх економічних факторів на прибутковість підприємства.
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	1. Чому ринки досконалої конкуренції майже не зустрічаються в реальній економіці? 2. Навести приклади ринків, найбільш наближених до досконалої конкуренції.
Тема 11. Монопольний ринок	1. Які переваги та недоліки монополії для споживачів і держави? 2. Як цифрові компанії формують нові типи монопольної влади?
Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія	1. Яку роль відіграє реклама в умовах монополістичної конкуренції? 2. Проаналізувати приклади стратегічної взаємодії компаній на олігополістичних ринках.
Тема 13. Ринок факторів виробництва	1. Як технологічні зміни впливають на попит на робочу силу? 2. Які сучасні тенденції спостерігаються на ринку праці в умовах цифровізації?
Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства	1. Як інституційні зміни впливають на ефективність ринкової економіки? 2. Проаналізувати роль державних і міжнародних інституцій у забезпеченні стабільності ринку.

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПРО3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.	Методи навчання: лекції з елементами проблемного викладу; пояснювально-ілюстративний метод із використанням мікроекономічних моделей; аналіз прикладів діяльності підприємств у різних ринкових	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: залік.

	умовах; тематичні дискусії щодо прийняття управлінських рішень в умовах конкуренції.	
ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.	Методи навчання: кейс-метод (аналіз ринкових ситуацій); розв'язання розрахункових і ситуаційних завдань; моделювання поведінки фірми в різних ринкових структурах; робота в малих групах із формуванням управлінських висновків.	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: залік.
ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	Методи навчання: аналіз впливу державного регулювання на діяльність підприємств; обговорення соціально-економічних наслідків монополізації ринку; підготовка аналітичних доповідей та міні-досліджень; дискусії щодо ефективності ринкових механізмів і ролі держави.	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності		Змістовий модуль 1. Аналіз основних ринків економіки	Змістовий модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави

Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
Практико-орієнтовані завдання	10	10
Тестування	5	5
Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
Окреслити проблемні аспекти функціонування ринків (товарів, послуг, праці, ресурсів) та визначити їхній вплив на поведінку споживачів і виробників, рівень цін, обсяги виробництва та ефективність розподілу ресурсів.	10	
Підготувати тези доповіді щодо актуальних підходів, методів або інструментів мікроекономічного аналізу (еластичність попиту і пропозиції, споживчий вибір, оптимізація виробництва, ціноутворення, теорія ринку та конкуренції тощо).	10	
Підготувати проєкт або відеопрезентацію, присвячену сучасним мікроекономічним процесам: аналізу ринкової рівноваги, поведінки споживачів, рішень фірми щодо обсягів виробництва й ціни, впливу конкуренції та монополізації на ринок.	5	
За обраною темою розробити схеми або таблиці, що відображають сутність мікроекономічних процесів: модель попиту і пропозиції, етапи споживчого вибору, структуру витрат і доходів фірми, порівняння ринкових структур або механізм формування рівноважної ціни.	5	
Підсумковий контроль: іспит (максимальний бал – 40)		40
Загальний бал (максимальний бал – 100)		100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Проекти/відео-презентації з	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,

<p>актуальних проблем мікроекономіки, розробка схем і таблиць</p>	<ul style="list-style-type: none"> – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
<p>Практико-орієнтовані завдання (розрахунок показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо)</p> <p>Самостійна робота практичного спрямування</p>	<p>10 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. – Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. – Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. – 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. – Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Мікроекономіка* є залік, на його складання надається 40 балів. Залікова робота включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	8	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	добре	6-7	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	задовільно	5	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	задовільно	3-4	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23

Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20
--	--	-----	------

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна:

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Мікроекономіка : підручник. Київ : Знання, 2019. 679 с.
2. Панчишин С. М. Мікроекономіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2018. 616 с.

3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Основи економічної теорії: мікроекономіка : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2020. 471 с.
4. Дзюбик С. Д., Ривак О. С. Мікроекономіка : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 286 с.
5. Петруня Ю. Є. Мікроекономіка : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 320 с.

Допоміжна:

6. Мочерний С. В. Економічна теорія : підручник. Київ : Академія, 2019. 640 с.
7. Климко Г. Н., Нестеренко В. П. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Знання, 2018. 615 с.
8. Гриньова В. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2019. 582 с.
9. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2020. 378 с.
10. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2018. 654 с.
11. Іванілов О. С. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 728 с.
12. Шевченко Л. С. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : Право, 2020. 268 с.

Електронні ресурси:

13. Національний банк України : офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).
14. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).
15. Міністерство фінансів України : офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).
16. Міністерство економіки України : офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).
17. Законодавство України : офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).
18. Міжнародний валютний фонд (українська інформаційна сторінка). URL: <https://www.imf.org> (дата звернення: 15.12.2024).
19. Світовий банк : офіційний сайт (дані макроекономічної статистики). URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення: 15.12.2024).

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvny>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Намлієва Н.В. Роль комунікацій в закладі вищої освіти. Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2024 року, м. Запоріжжя. 2024. 226-228 с
2. Намлієва Н. В. Інноваційне зростання підприємництва в контексті післявоєнного економічного відновлення. Стратегічні орієнтири приєднання України до ЄС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 21 березня 2025 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2025. 111-116 с.
3. Намлієва Н. В. Цифрова трансформація – ефективний засіб для переорієнтації та конкурентоспроможності підприємства. The 10th International scientific and practical conference “Scientific research: modern challenges and future prospects” (May 12-14, 2025) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2025. 433-441 p.
4. Natalia Namliieva. Digital technologies as an important factor of the economic development of Ukraine. International Scientific Conference Reforming and Stabilising a Market Economy: Current Challenges : Conference Proceedings (April 4-5, 2025. Kielce, Poland). Riga, Latvia : Baltija

Publishing, 124 pages (38-42).

5. Намлієва Н. В. Цифрові технології в економічному розвитку України. Global Trends in the Development of Information Technology and Science: Collection of Scientific Papers «International Scientific Unity» with Proceedings of the 1 International Scientific and Practical Conference. January 8-10, 2025. Stockholm, Sweden. 45-48 p.

6. Намлієва Н. В. Підвищення ефективності комунікацій в закладі вищої освіти. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І.І. Подлесна. Тернопіль, 2025. 331-333 с.